

Sygn. akt III U 968/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym :

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant st. sekr. sądowy Katarzyna Maziarczyk - Kotwica

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2013 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania A. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 27 maja 2013 r., **znak:** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy A. G. prawo do emerytury, począwszy od dnia 1 marca 2013 r.

Sygn. akt III U 968/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 2 października 2013 r.

Decyzją z dnia 27 maja 2013 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy A. G. prawa do emerytury.

W podstawie prawnej decyzji organ rentowy powołał ogólnie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej w związku z § 4 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów ubezpieczonemu, urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r. emerytura przysługuje, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek

o wycofanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem zakładu na dochody budżetu państwa,

- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 1 stycznia 1999 r., osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat dla mężczyzn, w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zakład odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, ponieważ do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony wymagany 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Organ rentowy do stażu pracy nie zaliczył wnioskodawcy okresu pracy w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w L. od 1 lipca 1970 r. do 31 lipca 1992 r. tj. 22 lata i 1 miesiąc na stanowisku kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji oraz dozór inżynieryjno - techniczny. Warunkiem bowiem uznania kontroli międzyoperacyjnej za pracę w szczególnych warunkach jest wykazanie, iż zatrudnienie to było wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy stanowiskach, które wymagały pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odwołaniu z dnia 24 czerwca 2013 r. wnioskodawca A. G. zakwestionował powyższą decyzję, wnosząc ostatecznie o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury przy zaliczeniu okresu pracy w warunkach szczególnych.

Wnioskodawca zarzucił zaskarżonej decyzji nie wyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, a w szczególności faktycznego charakteru jego zatrudnienia, które na zajmowanym stanowisku obejmowało kontrolę międzyoperacyjną, jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny wykonywane na wydziale, w którym jako podstawowe realizowane były prace wymienione w wykazie A na stanowiskach, na których są wykonywane prace uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy w Przemyślu

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. G., urodzony w dniu (...), w dniu 14 marca 2013 r. złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę, zaznaczając jednocześnie, iż jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wnosi o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W aktach organu rentowego znajduje się dokumentacja potwierdzająca przebieg jego zatrudnienia, w tym: świadectwo pracy z dnia

31 lipca 1992 r. wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) w L., z którego wynika, iż wnioskodawca był tam zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 lipca 1970 r. do 31 lipca 1992 r. na stanowisku kierownik ZRB oraz świadectwo pracy

w warunkach szczególnych wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w L., z którego wynika, iż wnioskodawca pracując w Przedsiębiorstwie (...) w L. w okresie od 1 lipca 1970 r. do 31 lipca 1992 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace: kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na stanowisku kierownik budowy.

Ustalony przez organ rentowy wymiar okresów składkowych i nieskładkowych wykazanych przez wnioskodawcę na dzień 1 stycznia

1999 r. wyniósł 28 lat i 6 miesięcy.

W chwili złożenia wniosku A. G. był członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W rezultacie zaskarżoną decyzją z dnia 27 maja 2013 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury.

Dowód:

- wniosek o emeryturę z dnia 14.03.2013 r.,
- świadectwo pracy z dnia 31.07.1992 r.,
- świadectwo pracy w warunkach szczególnych,
- decyzja ZUS/O w R. z dnia 27.05.2013 r.

w aktach organu rentowego nr (...).

Sąd ustalił, że wnioskodawca A. G. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w L. w okresie od 1 lipca 1970 r. do 31 lipca 1992 r. w pełnym wymiarze czasu pracy.

Początkowo od 1 lipca 1970 r. wnioskodawca został zatrudniony jako młodszy majster, od 1 stycznia 1972 r. na stanowisku majster budowy, a od 1 stycznia 1973 r. na stanowisku kierownik robót budowlanych.

Wnioskodawca pracując na stanowisku młodszego majstra, majstra budowy oraz kierownika budowy zajmował się rozdzieleniem zakresu prac, zamawianiem materiałów, nadzorowaniem pracowników na budowie: robotników budowlanych, cieśli, murarzy, zbrojarzy, betoniarzy, operatorów ciężkiego sprzętu, spawaczy, pracowników zajmujących się wykonaniem instalacji wod. - kan. Ponadto, na koniec miesiąca sporządzał zlecenia robocze, raporty zatrudnienia, rozliczał pracowników za dany miesiąc.

Do jego obowiązków należało kierowanie pracami na całej budowie. Nadzorował podległych mu pracowników bezpośrednio na budowie. Przedsiębiorstwo modernizowało budynki oraz budowało nowe obiekty m.in. w C., w O..

Dowód:

- zeznania świadków: A. S. – k. 21,
- J. S. – k. 21,
- przesłuchanie wnioskodawcy: A. G. – k. 21,
- akta osobowe wnioskodawcy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ich wiarygodność nie została podważona przez żadną ze stron.

Za wiarygodne Sąd uznał ponadto dowody z zeznań świadków oraz wnioskodawcy. Świadkowie A. S. i J. S. przez wiele lat pracowali wraz z wnioskodawcą w Przedsiębiorstwie (...) w L., dlatego też znali zakres obowiązków A. G., jak i rzeczywisty rodzaj jego pracy oraz jej warunki.

Za polegające na prawdzie Sąd uznał zeznania wnioskodawcy. Precyzują one m.in. przedłożone świadectwo pracy oraz świadectwo pracy

w warunkach szczególnych, a także akta osobowe wnioskodawcy poprzez uściślenie, jakiego rodzaju prace i na jakim stanowisku wykonywał wnioskodawca w okresie będącym przedmiotem badania. Dowody te wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, wobec czego są wiarygodnym źródłem ustaleń faktycznych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy A. G. jest zasadne. Zaskarżona decyzja wydana bowiem została w poparciu o niedostateczne ustalenia faktyczne, a w konsekwencji z naruszeniem prawa materialnego.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U.

z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu

31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. na dzień 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl przepisu art. 184 ust. 2 cyt. ustawy emerytura, o której mowa powyżej, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3 zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym, niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 ustawy (co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32 cyt. ustawy). Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Zgodnie z przepisem § 4 ust. 1 tego rozporządzenia, pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli osiągnął wiek emerytalny (który dla mężczyzn wynosi 60 lat), ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy (25 lat dla mężczyzn), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto według § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych

w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Istotą sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy wnioskodawca A. G. wykonywał przez co najmniej 15 lat pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, a okres ten przypadał przed dniem 1 stycznia 1999 r.

W tym miejscu wskazać należy, iż według wykazu A, dział XIV, pozycja 24, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego

1983 r., za pracę w warunkach szczególnych ustawodawca uznał również pracę wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy związaną

z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno - techniczny na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, przy stanowiskach pracy na których prace wykonywane są stale i bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w stosownym wykazie.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym

w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 grudnia 2007 r., (III UK 62/07, LEX nr 375653) czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych

w rozumieniu rozporządzenia z 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, objęte poz. 24 działu XIV Wykazu A, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe

dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze

i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Wykładnię tę uzupełnia stanowisko Sądu Najwyższego zawarte

w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 marca 2009 r. (II UK 243/08, LEX nr 550990), według którego czynności obejmujące sporządzenie dokumentacji związanej z dozorem stanowią integralną część sprawowanego dozoru. Nie ma zatem podstaw do ich wyłączenia i traktowania odrębnie. W sytuacji, gdy dozór inżynieryjno – techniczny jest pracą w szczególnych warunkach

i praca polegająca na dozorze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma żadnej potrzeby ustalania, ile czasu pracownik poświęcał na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na inne czynności, które również były związane z tym dozorem.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca w okresie od 1 lipca 1970 r. do 31 lipca 1992 r.

w Przedsiębiorstwie (...) w L.stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych związaną ze stałym i bezpośrednim dozorem inżynieryjno - technicznym na stanowisku młodszy majster, majster budowy i kierownik budowy, w których jako podstawowe wykonywane były prace na stanowiskach pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nadzorował wówczas pracę robotników budowlanych, murarzy, betoniarzy, zbrojarzy, cieśli oraz montażystów.

Zakres wykonywanych czynności przez wnioskodawcę we wskazanym powyżej okresie w pełni odpowiadał pracom w szczególnych warunkach wymienionym w wykazie A, dziale XIV (prace różne), pozycja 24 (kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno

– techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie) oraz dziale V (w budownictwie i w przemyśle materiałów budowlanych) między innymi pozycja 3, 4, 5 (prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych i drogowych, prace zbrojarskie

i betoniarskie oraz prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości) stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Stanowisko to wymienione jest również w wykazie A, dział XIV (prace różne), pozycja 24 (kontrola międzyoperacyjna kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynierski – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A, dział V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych) między innymi pozycja 3 (prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych i drogowych), pozycja 4 (prace zbrojarskie i betoniarskie)- pkt 1 - zbrojarz, pkt 3 – betoniarz, pozycja 5 (prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości) – pkt 1 – monter urządzeń i konstrukcji metalowych na wysokości, pkt 3 - cieśla wykonujący prace na wysokości, stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy podległych ministrowi budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach.

Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowadniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym również zeznaniami stron i świadków.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. (III UZP 48/84, LEX nr 14630) wskazał również, iż w świetle 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) zakład pracy wydaje zaświadczenie o zatrudnieniu w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji, natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody.

Z poczynionych wyżej ustaleń wynika, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r., wykazał co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych i w rezultacie spełnia wszelkie przesłanki do otrzymania emerytury przewidziane w art. 184 i art. 32 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Prawo do świadczenia powstało z dniem zgłoszenia wniosku, zatem stosownie do treści powołanego przepisu przyznanie prawa do emerytury następuje od dnia 1 marca 2013 r.

Mając powyższe na uwadze, zaskarżoną decyzję należało zmienić, o czym orzeczono w sentencji wyroku, w oparciu o powyżej przytoczone przepisy ustawy i rozporządzenia oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.